

โครงการสอน

รายวิชา ภาษากับวัฒนธรรม ท๓๐๒๐๕

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔/๓

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

นางวิภาวดี กันทะกะ

ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเมืองราชวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

โครงการสอน
รายวิชา ภาษากับวัฒนธรรม รหัสวิชา ท๓๐๒๐๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔/๓
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน ๔๐ ชั่วโมง
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔
โรงเรียนเมืองราดวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๐

.....

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้าง
 วิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว
 ในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้า
 อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก
 ในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลัง
 ของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท ๔.๒ สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และ
 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็น
 คุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คำอธิบายรายวิชาสาระเพิ่มเติม

ท๓๐๒๐๕ ภาษากับวัฒนธรรม
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เวลา ๔๐ ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต

ศึกษาความหมายของภาษา วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ของภาษาไทยกับวัฒนธรรมไทย ภาษาไทยที่มีความสัมพันธ์กับศิลปะแขนงต่างๆ คือสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรีไทย และวรรณคดี การใช้ภาษาที่มีความสัมพันธ์กับประเพณีตลอดจนภาษาและสำนวนไทยที่ได้จากประเพณีต่างๆ วิเคราะห์เรื่องเกี่ยวกับคติชาวบ้านประเภทต่างๆ สุภาษิต สำนวน คำพังเพย ปริศนาคำทาย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยเฉพาะความสำคัญของภาษาไทยในการสืบทอดวัฒนธรรมไทยอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

ใช้กระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม ชาบซึ่ง ตระหนักในคุณค่าและรักษาภาษาไทยในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม เสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัยใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงานและรักความเป็นไทย

เพื่อใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วยิ่งขึ้น นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีนิสัยรักการอ่าน มีมารยาท ในการฟัง ดู พูด อ่าน เขียน และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลการเรียนรู้

๑. บอกเกี่ยวกับภาษาและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไทยได้
๒. บอกเกี่ยวกับวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไทยได้
๓. บอกความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไทยได้
๔. วิเคราะห์และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับประเพณีและความเชื่อได้
๕. วิเคราะห์ภาษาและวรรณกรรมที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยได้
๖. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมในวรรณกรรมลายลักษณ์ได้
๗. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับศิลปะแขนงต่างๆได้
๘. บอกอิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อภาษาและวัฒนธรรมไทย
๙. เข้าใจและเห็นคุณค่าของภาษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือรักษาสืบทอดวัฒนธรรมไทยและประยุกต์ใช้ และแก้ปัญหาในชีวิตจริง
๑๐. นำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าและคิดวิเคราะห์ในรูปแบบของรายงานได้

ชิ้นงานหรือภาระงาน

๑. การทำใบงาน/แบบฝึกทักษะ/ใบกิจกรรม
๒. การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า
๓. แบบทดสอบ
๔. การทำโครงการ
๕. การจัดนิทรรศการ/นำเสนอผลงาน
๖. การเขียนแผนผังความคิด
๗. การจัดทำแฟ้มสะสมงาน

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษากับวัฒนธรรม
๒. เอกสารใบความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม
๓. ภาพศิลปะแขนงต่างๆ
๔. สื่อต่างๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์
๕. ใบความรู้
๖. ห้องสมุด
๗. แหล่งข้อมูลสารสนเทศจากสื่อออนไลน์
๘. ตัวอย่างข้อความ
๙. เนื้อเพลงหรือซีดีเพลง
๑๐. วีดิทัศน์การแสดงวรรณกรรมและประเพณีของภาคต่างๆ
๑๑. สื่อ POWER POINT

แหล่งเรียนรู้

๑. ห้องสมุด
๒. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน
๓. แหล่งข้อมูลสารสนเทศจากสื่อออนไลน์

อัตราส่วนคะแนน

คะแนนประเมินผลกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้	๕๐	คะแนน
คะแนนประเมินผลกลางภาค	๒๐	คะแนน
คะแนนประเมินผลปลายภาค	๓๐	คะแนน

การวัดผลประเมินผล

๑. การประเมินก่อนเรียน

(ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้)

๒. การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๓. การประเมินหลังเรียน

(ทำแบบทดสอบหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้)

๔. การประเมินชิ้นงาน / ภาระงาน (รวบยอด)

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียน
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

การประเมินคุณธรรม จริยธรรม

๑. ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
๒. ความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง
๓. ความซื่อสัตย์ มัธยัสถ์และเสียสละ
๔. รักษาความเป็นไทย
๕. มีน้ำใจและให้ความร่วมมือในการทำงาน

หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาภาษากับวัฒนธรรม รหัสวิชา ท๓๐๒๐๕

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔/๓ ภาคเรียนที่ ๒
จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต

เวลา ๔๐ ชั่วโมง
คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
๑	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษา	๑. บอกเกี่ยวกับภาษาและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไทยได้	ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญของมนุษย์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญของสังคมมนุษย์ นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องหมายที่แสดงออกในด้านภูมิปัญญาและเป็นเครื่องแสดงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ	๔	๕
๒	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรม	๒. บอกเกี่ยวกับวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมไทยได้	วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมารวมถึงความคิดเห็น ความประพฤติ กิริยาอาการภาษาศิลปะ ความเชื่อ ประเพณี เป็นต้น ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นแบบอย่างป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับสังคมและสภาพแวดล้อมเป็นรูปแบบกิจกรรมของมนุษย์ในแต่ละสังคมที่สร้างขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ร่วมกันในหมู่พวกของตน	๔	๕
๓	ภาษากับวัฒนธรรมในลักษณะ ประเพณีและความเชื่อ	๔. วิเคราะห์และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับประเพณีและความเชื่อได้	มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิด ความต้องการ ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อได้ วัฒนธรรม ในขณะเดียวกันประเพณีและความเชื่อก็เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการใช้ภาษาของกลุ่มคนในสังคม	๖	๑๐

ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๔	ภาษาและ วรรณกรรม ที่สะท้อน วัฒนธรรมไทย	๕. วิเคราะห์ภาษาและ วรรณกรรมที่สะท้อน วัฒนธรรมไทยได้	ภูมิปัญญาทางภาษาที่ปรากฏในปริศนา คำทาย ภาษิต สำนวนไทย และเพลง พื้นบ้านเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็น ชีวิตจริง ตลอดจนความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อของ ชาวบ้านในท้องถิ่น นับเป็นบทบันทึกความเจริญและความ เป็นชาติเพื่อการอนุรักษ์ไว้เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมของชาติ	๖	๑๐
๕	ความสัมพันธ์ ระหว่างภาษา กับวัฒนธรรมใน วรรณกรรมลาย ลักษณ์	๖. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษากับวัฒนธรรมใน วรรณกรรมลายลักษณ์ ได้	วรรณคดีถือเป็นวัฒนธรรมทางภาษา อย่างหนึ่ง ที่ถือเป็นเครื่องสืบทอด วัฒนธรรมทางภาษาโดยตรง วรรณคดี ถือเป็นกระจกแสดงวิถีชีวิตของหมู่ชนที่ สร้างสรรค์วรรณคดีขึ้น เช่น วรรณคดี ไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณคดีที่ แสดงประเพณีต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย ของสามัญชน	๖	๑๐
๖	ความสัมพันธ์ ระหว่างภาษา กับศิลปะแขนง ต่างๆ	๗. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษากับศิลปะแขนง ต่างๆได้	ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับ ประติมากรรมและจิตรกรรม เป็นงาน ประณีตศิลป์ แสดงถึงความสามารถและ ความเข้าใจศิลปะแขนงต่างๆ แขนง ต่างๆได้ แก่นของคำสั่งสอนของพุทธ ศาสนาของช่างศิลป์ ศิลปะซึ่งมี ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคีตศิลป์และ นาฏศิลป์ วรรณศิลป์ใช้ภาษาเป็น สื่อกลาง เราต้องเข้าใจภาษาก่อนจึง เข้าใจวรรณศิลป์ในขณะที่คีตศิลป์ เป็น สิ่งที่เข้าใจและชื่นชมได้ง่าย	๖	๑๕
๗	อิทธิพลทาง สังคมที่มีผลต่อ ภาษาและ วัฒนธรรม	๘. บอกอิทธิพลทาง สังคมที่มีผลต่อภาษา และวัฒนธรรมไทย	อิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อภาษาและ วัฒนธรรมไทยสามารถ แบ่งได้ดังนี้ ๑. อิทธิพลต่างชาติที่มีต่อภาษาและ วัฒนธรรมไทย ๒. อิทธิพลทางด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อ ภาษาไทย	๒	๕

ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๘	นำเสนอประมวล องค์ความรู้	๘. เข้าใจและเห็นคุณค่า ของภาษาในฐานะที่เป็น เครื่องมือรักษาสืบทอด วัฒนธรรมไทยและ ประยุกต์ใช้ และ แก้ปัญหาในชีวิตจริง ๑๐. นำเสนอผลงาน จากการศึกษาค้นคว้า และคิดวิเคราะห์ใน รูปแบบของรายงานได้	นำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้า และคิดวิเคราะห์ในรูปแบบของรายงาน	๒	๑๐
รวมระหว่างภาค				๓๖	๗๐
วัดผลและประเมินผล				๔	๓๐
รวมทั้งสิ้น				๔๐	๑๐๐

รายวิชา ภาษากับวัฒนธรรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โครงการสอน
รหัสวิชา ท๓๐๒๐๕
จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔/๓
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๔

สัปดาห์ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
๑ - ๒	ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับภาษา	ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญของมนุษย์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเจริญของสังคมมนุษย์ นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องหมายที่แสดงออกในด้านภูมิปัญญาและเป็นเครื่องแสดงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ	๔
๓ - ๔	ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับ วัฒนธรรม	วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตมนุษย์เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมารวมถึงความคิดเห็น ความประพฤติ กิริยาอาการภาษาศิลปะ ความเชื่อ ประเพณี เป็นต้น ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นแบบอย่างเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับสังคมและสภาพแวดล้อมเป็นรูปแบบกิจกรรมของมนุษย์ในแต่ละสังคมที่สร้างขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ร่วมกันในหมู่พวกเขาของตน	๔
๕ - ๗	ภาษากับ วัฒนธรรมใน ลักษณะ ประเพณีและ ความเชื่อ	มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิด ความต้องการ ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อได้ วัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน ประเพณีและความเชื่อก็เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการใช้ภาษาของกลุ่มคนในสังคม	๖
๘ - ๑๐	ภาษาและ วรรณกรรม ที่สะท้อน วัฒนธรรมไทย	ภูมิปัญญาทางภาษาที่ปรากฏในปริศนาคำทาย ภาษิตสำนวนไทย และเพลงพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็นชีวิตจริง ตลอดจนความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อของชาวบ้านในท้องถิ่นนับเป็นบทบันทึกความเจริญและความเป็นชาติเพื่อการอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	๖
๑๑ - ๑๓	ความสัมพันธ์ ระหว่างภาษา กับวัฒนธรรม ในวรรณกรรม ลายลักษณ์	วรรณคดีถือเป็นวัฒนธรรมทางภาษาอย่างหนึ่ง ที่ถือเป็นเครื่องสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษาโดยตรง วรรณคดีถือเป็นกระจกแสดงวิถีชีวิตของหมู่ชนที่สร้างสรรค์วรรณคดีขึ้น เช่น วรรณคดีไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณคดีที่แสดงประเพณีต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนตายของสามัญชน	๖

ลำดับที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
๑๔ - ๑๖	ความสัมพันธ์ ระหว่างภาษา กับศิลปะแขนง ต่างๆ	ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับประติมากรรมและ จิตรกรรม เป็นงานประณีตศิลป์ แสดงถึงความสามารถ และความเข้าใจถึงศิลปะแขนงต่างๆ แขนงต่างๆได้ แก่นของ คำสั่งสอนของพุทธศาสนาของช่างศิลป์ ศิลปะซึ่งมี ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคีตศิลป์และนาฏศิลป์ วรรณศิลป์ ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง เราต้องเข้าใจภาษาก่อนจึงเข้าใจ วรรณศิลป์ในขณะที่คีตศิลป์ เป็นสิ่งที่เข้าใจและชื่นชม ได้ง่าย	๖
๑๗	อิทธิพลทาง สังคมที่มีผลต่อ ภาษาและ วัฒนธรรม	อิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อภาษาและวัฒนธรรมไทย สามารถ แบ่งได้ดังนี้ ๑. อิทธิพลต่างชาติที่มีต่อภาษาและวัฒนธรรมไทย ๒. อิทธิพลทางด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อภาษาไทย	๒
๑๘	นำเสนอ ประมวลองค์ ความรู้	นำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าและคิดวิเคราะห์ใน รูปแบบของรายงาน	๒
รวม			๓๖
วัดผลประเมินผล			๔
รวมทั้งสิ้น			๔๐